

МЕЖДУНАРОДНА ПРАКТИКА ЗА УЛЕСНЯВАНЕ НА ДОСТЪПА ДО СЪДА

I. Достъп на гражданите във Франция до правосъдие - помощ при съдебна процедура

Aide juridictionnelle- Accès à la justice

Какво представлява “помощта при съдебна процедура” по френското право

Френското право познава и регламентира така наречената помощ при съдебна процедура.

Във Франция лицата, които нямат достатъчно финансови средства да наемат адвокат, чрез института на т.н. съдебна помощ - помощ при съдебна процедура, могат:

- да заведат дело;
- да си осигурят адвокатска защита, когато спрямо тях е заведено дело;
- да си осигурят адвокат при преговори и при постигане на споразумение между спорещите страни.

Съдебната помощ по съдебна процедура представлява финансова помощ и има за цел да позволи на лицата да защитават правата и законните си интереси пред съдебните органи.

В зависимост от доходите на лицата, които се нуждаят и търсят помощ, държавата поема част или пълните разноски по процеса или по сключването на доброволно споразумение /хonorара на адвокатите, разходите по поискани или назначени експертизи, както и заплащането на huissiers de justice (подобен статут не е познат на българското право, но се доближава най-вече до статута на съдебен пристав или нотариус, натоварен с публични и частни функции във връзка с призоваване, връчване на официални книжа и документи, събиране на доказателства и констатиране по безспорен начин на факти и обстоятелства). Финансовата помощ се заплаща на адвокати или на съдебни пристави, които помагат на лицата и защитават интересите им.

Къде може да се намери необходимата информация, полезни адреси и формуляри

На интернет страниците на Адвокатската колегия и на Правосъдното министерство.

Кой може да ползва помощта при съдебна процедура

От помощта при съдебна процедура може да се възползва всяко лице, което:

1. има френско гражданство;

2. има чуждо гражданство и е:
- гражданин или поданик на една от страните-членки на Европейския съюз ;
 - гражданин или поданик на страна, сключила международна конвенция с Франция ;
 - обичайно пребиваващо във Франция лице с редовни документи и необходимите разрешения.

Въпреки всичко, условията за местожителство/пребиваване не се изискват, ако лицето е непълнолетно, свидетел с необходимост от придружител (*témoign assisté*), подсъдим, обвиняем , осъден или граждански ищец/ответник.

Финансовата помощ може да бъде отпусната по изключение и на юридическо лице (асоциация, синдикат) при следните условия:

- трябва да бъде организация с идеална цел;
- седалището трябва да се намира във Франция;
- да не разполага с достатъчно средства или финансови ресурси.

Какви по размер трябва да бъдат доходите на лицата, за да ползват помощта при съдебна процедура

Ако се поиска помощ през текущата 2007 г., се преценява средният месечен доход на лицето, който е получен през изминалата 2006 г.

Средният месечен доход за периода от 1 януари до 31 декември на предходната година, без да се включват семейни и социални помощи, трябва да бъде по-малък от горната граница на финансовите средства, определени чрез постановление-*Decret*, които се преизчисляват всяка година.

Средният месечен доход трябва да отговаря на следните критерии:

- да бъде по-нисък от 874 евро (за получаване на пълно покритие на разходите)
- да бъде в границите между 875 и 1311 евро (за получаване на частично покритие на разходите)

Към тези суми се добавят по 157 евро за всяко от първите две лица, живеещи в домакинството/семейството на искащия помощта /деца, съпруг, конкубин по конкубинат или партньор при сключен пакс (*рех- живеещи на семейни начала*) и по 99 евро за трети член на издръжка на семейството и всеки следващ.

В таблица е показана горната граница на доходите, която не трябва да се надминава, за да бъде получена помощта.

Таб.1. (стойности, приложими от 1 януари 2007):

Брой членове на семейството	За получаване на покритие на разходите (евро)	на пълно За получаване на частично покритие на разходите (евро)
0	874	1311
1	1031	1468
2	1188	1625
3	1287	1724
4	1386	1823
5	1485	1922
6	1584	2021

Кои средства и доходи се взимат предвид при изчислението:

Тези на съпруга, партньорите - живеещи на семейни начала, на малолетните и непълнолетните нееманципирани деца и на лицата, живеещи обикновено в същото домакинство.

В случай на противоречие или различие в интересите на лицата или ако съдебната процедура противопоставя помежду им съпрузи, партньори или членове, живеещи в същото домакинство, техните доходи не се вземат предвид.

Доходите се изчисляват от :

- заплати по трудов договор
- всички други средства и доходи (наеми, ренти, пенсии, издръжки...)
- съвкупността от имуществото (движимо и недвижимо).

Освободени от задължение да доказват своите доходи са:

- получаващите помощи за безработица или от Националния фонд за солидарност /достатъчно е лицата да представят декларация- удостоверение от съответната институция/;
- лицата, които получават военни пенсии за инвалидност или са пострадали по време на война;
- пострадали от най-тежки умишлени престъпления и посегателства срещу живота и личността.

Предоставя се помощ при съдебна процедура без да се взимат под внимание доходите при следните случаи:

- затворници - задържани лица при процедура пред дисциплинарната комисия на пенитенциарни заведения
- задържани лица, за които служебното назначаване на адвокат, който да се срещне с тях, е необходимо.

В случай че лицата не отговорят на изискванията за размер на доходите, по изключение може да им бъде предоставена помощ с оглед на делото и предвидимите разходи по процеса.

Пред коя юрисдикция/съд лицата могат да ползват този тип помощи

Лицата могат да ползват поисканата помощ пред:

1. Всички съдебни институции: апелативен съд, касационен съд.
2. Пред всички административни юрисдикции: Административен съд, Съвета на министрите.

При сключване на доброволно споразумение-сделка (*transaction à l'amiable*), независимо от нейния изход – (спечелена или загубена), държавата поема единствено хонорарите на адвоката.

Какви са процедурите за получаване на такава помощ

A. Процедури, прилагани от адвокатската колегия в Париж.

Процедурите за получаване на такава помощ са различни и се определят от естеството на делото.

Ако се касае за гражданско дело - развод, трудово правен спор и т.н.

Попълва се молба по формуляр и тя трябва да бъде подадена до Бюрото за правна помощ (*Bureau d'aide juridictionnelle*), което е натоварено да се занимава с разглеждането на искания за правна помощ. Молбата трябва задължително да е придружена с доказателства за финансовите средства и доходи.

След като разгледа подадената молба с документи, Бюрото се произнася с решение. Ако искането на лицето е одобрено и е отпусната помощ, документите се изпращат в Адвокатската колегия в Париж, която определя адвокат, който ще представлява интересите на лицето. Адвокатът се избира според естеството на делото, което означава, че може да се определи адвокат, практикуващ в областта на семейно право, трудово право или адвокат, даващ консултации по проблеми с жилищното настаняване и т.н.

Бюрото уведомява лицето за решението си и му дава координатите на определения от Адвокатската колегия адвокат.

Ако се касае за наказателно дело - съдия-следовател, изправителен съд, апелативен съд, углавен съд и т.н.?

В този случай Адвокатската колегия назначава служебно адвокат.

За тази цел лицето, което се нуждае от защита, трябва да попълни молба – формуляр. Молбата-формуляр, придружена с фотокопие на призовката, а също така и с документи, доказващи доходите на лицето, трябва да бъде подадена или в адвокатската колегия или да бъде изпратена задължително не по-късно от 15 дни преди съдебното заседание на Председателя на Адвокатската колегия – Бюро по наказателни дела.

Адвокатът по наказателно право, определен да представлява клиента, трябва да се свърже с клиента си веднага, след като бъде уведомен за възложената му защита от Бюрото по наказателни дела.

И в този случай молбата на лицето и размерът на отпуснатата помощ за съдебни разноски се разглеждат от Бюрото за правна помощ.

Достъп до правосъдие в областта на наказателно право е помощ, която включва три различни институции:

- наказателното бюро;
- бюро за заплащане на адвокатските интервенции;
- бюро за защита на малолетни.

Бюрото по наказателни дела организира перманентни присъствия при бързите процедури, съдебните заседания пред Изправителен и друг вид съд през всички делнични дни, както и през почивните и празничните дни.

II Автобус “Към Солидарност заедно с Адвокатска колегия – Париж”

С цел да подпомогне достъпа на всеки гражданин до правосъдие чрез защита на собствените му права и законни интереси, Парижката адвокатска колегия се включи през 2002 г. в инициативата “Към Солидарност заедно с Адвокатска колегия – Париж”.

Задачата на тази инициатива е да се подобри взаимната работа между социалните работници и адвокатите чрез създаването на « едно гише - бюро », което да се занимава всеобхватно с проблемите на хора в трудна ситуация и в неравностойно положение.

По този повод Адвокатската колегия в Париж съвместно с Кметството на Париж започна организирането на перманентни присъствия и безплатни правни консултации в приемните на общинските структури. От друга страна са подписани споразумения за партньорство с хуманитарни и правни асоциации, с които се работи в същата насока. За доброволците от тези организации се провеждат правни обучения, за да могат и те от своя страна да напътстват и да ориентират гражданите, обърнали се към тях за помощ.

За по-нататъшното развитие на политиката за достъпност на правосъдието, благодарение на Министерството на труда и социалната политика и на редица правни организации беше създаден автобусът на инициативата “Към Солидарност заедно с Адвокатска колегия – Париж”, чрез който адвокатите-доброволци предоставят правни съвети и консултации на крайно нуждаещите се.

Инициативата на парижките адвокати е в отговор на предложението на Министерството на труда и социалната политика, наречено “Дом на Солидарността”. Идеята бе в открита и неформална обстановка гражданите в трудно положение да установят контакт с адвокати, от които биха получили консултации, като се спазват принципите за анонимност и поверителност на информацията, следват се правилата на етичния кодекс на адвокатите.

Чрез този тип срещи лицата получават базова юридическа помощ - разясняват им се основни законови положения /най-често разпоредбите за правото на жилищно настаняване, за правото на медицинско обслужване и социални помощи, гражданско състояние и право на чужденците във Франция и др./

Местата за паркиране на Автобуса се определят в зависимост от нуждите на лицата и от приоритетите, като се цели също така и ориентиране и насочване на парижани към компетентните съдебни власти.

Радиопредаване от 26.02.2007

Събеседник

Адвокат Даниела Иванова, Адвокатска колегия – Париж, Софийска адвокатска колегия